

Vlucht B744 nadert de kust bij Zandvoort met ruim vijfhonderd kilometer per uur. Hij vermindert vaart en buigt lichtjes af om recht voor de landingsbaan van Schiphol uit te komen. Even later is te zien hoeveel geluid het vliegtuig op straatniveau in Haarlem veroorzaakt: slechts 51 decibel, en dat is heel netjes. De inwoners van Hoofddorp zijn op hetzelfde moment minder blij: een startend vliegtuig zorgt daar voor 70 decibel aan lawaai. Welkom op www.geluidsnet.nl.

Tekst: Rob Voorwinden

'WIJ MAKEN DE DISCUSSIE

De homepage vertoont een kaart van Schiphol en zijn wijde omgeving, van IJmuiden en Den Haag tot Utrecht. In een hoekje rechts onderaan staat ook nog een kaart van Maastricht, waar een Belgisch vliegveld in de buurt ligt. Op de kaarten geven vliegtuigjes in real-time de posities van opstijgende en landende toestellen aan, met de vluchtinformatie.

Belangrijker zijn echter de vijftig gekleurde bolletjes overal op de kaart. Dat zijn meetpunten die aangeven hoeveel decibel aan geluid de vliegtuigen aan de grond veroorzaken. Het aantal decibel wordt niet alleen in getallen aangegeven, maar ook in kleur: hoe donkerder het bolletje, hoe harder het geluid dat aan de grond hoorbaar is.

Eigen gegevens

Geluidsnet werd opgericht in 2004. 'Om aan te tonen dat vliegtuiggeluid op een zinvolle manier kan worden gemeten', zegt Jasper Koolhaas. Hij is directeur van het

net nu een van de producten van is. 'Mijn voorganger had psychologie gestudeerd, en hield zich bezig met het transparant maken van zaken waarvan iedereen dacht dat ze moeilijk te meten waren.'

En vliegtuiggeluid behoorde tot die categorie. Want hoe onderscheid je, op staatsniveau, de decibellen van een vliegtuig van de decibellen van passerende brommers en vrachtwagens? Koolhaas: 'De angst was altijd dat één vrachtwagen ervoor zou kunnen zorgen dat er honderd vliegtuigen minder per jaar zouden mogen landen, omdat ze te veel overlast zouden veroorzaken.' De oplossing was echter verrassend simpel: de gegevens van meetstations die bij elkaar in de buurt liggen, worden gecombineerd. Een vliegtuig is immers in een groot gebied hoorbaar, terwijl een vrachtwagen nooit op drie plekken tegelijk passeert.

In 2005 had Geluidsnet laten zien dat het meten van vliegtuiggeluid

nisatie kon daardoor worden opgeheven. Gemeenten waren echter erg gesteld geraakt op de meetresultaten, zegt Koolhaas. 'Zij kunnen daarmee zien in hoeverre de klachten van hun burgers terecht zijn. Ze nemen die meetresultaten ook mee in het overleg met Schiphol: met eigen gegevens sta je sterk. Schiphol meet ook zélf het lawaai, maar doorgaans niet in woonwijken.' Daarom werd de B.V. Sensornet opgericht: die de diensten van Geluidsnet voortzette.

Plat dak

Inmiddels nemen zestien gemeenten gegevens van Sensornet af: van Amsterdam tot Zaanstad. En ook Maastricht, dat een oogje wil houden op de eventuele overlast van het vliegveld bij Luik. 'Ze kijken of ze in de praktijk heel andere decibellen zien dan was afgesproken.'

Op de site kunnen alle sensoren worden aangeklikt. De resultaten worden live en duidelijk aangege-

OVER GELUIDSHINDER SIMPEL'

het geluidsniveau van de afgelopen vijf minuten, het afgelopen uur, de afgelopen dag en week. Vooral bij het geluidsniveau per uur is vaak in een mooie golfbeweging het patroon van de opstijgende en landende vliegtuigen te herkennen.

Een sensor in Haarlem vertoont echter een vreemd, continu patroon van 70 decibel – best hard. 'Daar is waarschijnlijk iets mee aan de hand', fronst Koolhaas. 'Die sensor staat op de rol voor onderhoud.'

De sensoren worden vaak geplaatst op de daken van openbare gebouwen in de deelnemende gemeenten. Er is een plat dak nodig en een ADSL-aansluiting om de gegevens per internet naar de centrale computer te krijgen.

Ook particulieren kunnen hun dak ter beschikking stellen, al wordt er geen vergoeding voor betaald. 'Omdat het meetstation een maatschappelijk belang dient, zijn veel mensen wel genegen om

slechts een paar euro stroom per jaar en blijft het dataverkeer via internet beperkt. Voor zulke lage kosten hoeven we geen circus met vergoedingen op te tuigen.'

WebWijzerAward

De website meldt trots dat Geluidsnet onlangs een eervolle vermelding heeft binnengesleept bij de WebWijzerAward. Bij deze prijs op het gebied van de elektronische overheid worden jaarlijks twee eervolle vermeldingen toegekend. 'Dankzij Geluidsnet hebben de burgers in de regio Schiphol niet alleen inzicht in de geluidsniveaus die vliegtuigen op

tes. Voor het eerst zijn er objectieve gegevens beschikbaar, gegevens die dus niet gekleurd zijn door Schiphol zelf', aldus de jury. De site wordt voornamelijk bezocht door particulieren. 'Er kijken op elk willekeurig moment wel zestig tot zeventig mensen', weet Koolhaas. Zeker sinds op de site niet alleen de geluidsniveaus, maar ook de vliegbewegingen precies te volgen zijn. 'Onze bezoekers zijn mensen die last hebben van vliegtuigen, maar ook mensen die er wild-enthousiast van zijn.' Daarnaast krijgen de deelnemende gemeenten elk een eigen rapportage, met daarin de gegevens gegroepeerd – hoeveel vliegtuigen kwamen wanneer langs en hoeveel decibel produceerden ze – die nodig zijn in de discussies over geluidshinder. Koolhaas: 'In die discussie gaat het niet alleen om absolute geluidsgrenzen per vliegbeweging, maar ook om gemiddelden per jaar.'

breiden naar de industrie en samenleving. Koolhaas: 'Laatst hebben we de geluidsdruk gemeten van een dancefeest dat de hele nacht doorging. De bewoners, de gemeente en de organisatie kunnen dan direct zien of de norm overtreden wordt. En de organisatie kan het geluidsniveau meteen aanpassen.'

Onenigheid

Koolhaas voorziet een bloeiende toekomst voor zijn bedrijf. 'Op veel plekken in het land is onenigheid over geluidshinder. Je hebt de veroorzaker en mensen die last van het geluid hebben. De overheid zit daar tussen en stuurt dan iemand met een geluidsmeter de wijk in. Maar die komt natuurlijk net langs op tijden dat de overlast meevalt. Met onze sensoren kan iedereen zien hoeveel decibel er op welk tijdstip gemeten wordt. Dat maakt discussies over geluidshinder een stuk simpeler.'